

4455 SAYILI AF KANUNU BAŞÖRTÜLÜ MEMURLARA LÜTUF DEĞİLDİR(*)

1 Eylül 1999 tarih ve 4455 sayılı Kanunla, memurlar ile diğer kamu görevlilerinin disiplin cezalarının affi sağlanmış ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanıp, 3 Eylül günü Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun, 23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenmiş olan disiplin suçlarından dolayı açılmış soruşturmaları ve verilmiş cezaları bütün sonuçları ile birlikte ortadan kaldırmıştır.

Bu kanunla birlikte, 1982 tarihli Kılık Kıyafet Yönetmeliğini ihlal gerekçesi ile uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve memuriyet görevinden çıkarma disiplin cezaları herhangi bir şarta bağlı olmaksızın kendiliğinden sicilden silinecektir. Ancak, söz konusu af kanununun, stajyerlerin ilişkilerinin kesilmesine, disiplin soruşturması nedeniyle gerçekleştirilen zamansız atamalara, görevden uzaklaştırmalara, lüzum-u muhakeme kararlarına ne şekilde etki edeceği açık değildir. Başbakanlık Personel Dairesinin uygulamaya ilişkin genelgesi de hukuka aykırı olmakla birlikte yeterli açıklıktan da uzaktır. Bu konu, önümüzdeki günlerde üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Af Kanunu, herhangi bir kayıt konmaksızın yürürlüğe girdiği için, memurlara “ancak kılık kıyafet yönetmeliğine uyduğu takdirde cezaların silineceği” şeklinde yapılan telkin ve baskılar doğru değildir. Fakat, söz konusu kanunun sadece bir “Af Kanunu” olması, memurların en doğal haklarını kullanmalarını disiplin suçu olarak cezalandıran mevzuatı değiştiren bir kanunun çıkarılmamış olması, af kanununu bir “Ceza Kanunu” haline getirmiş, dolayısıyla, doğal haklarını kullanmak isteyen memurlar yeniden doğal olarak aynı suçları işlemeye devam edeceklerdir.

Gerçekten de, işlemiş olduğu disiplin suç ve cezaları ortadan kalkacak olan başörtlü öğretmenler, yeni öğretim yılında yeniden aynı cezalara çarptırılacaklardır. Af Kanunlarının böyle bir sonucu her zaman mevcuttur. Kader kurbanları olarak ifade edilen, toplumun ve mevcut hukukun kadrine uğramış insanlara uygulanan mevzuatı, dolayısıyla hukuk düzenini değiştiremeyen sistemler, kendi kabahatlerini, muhtelif dönemlerde çıkardıkları af kanunları ile affettirmek isterler. Ancak bunu yaparken, bir yandan da değiştirilmesi gereken mevzuata da meşruiyet atfetmiş olurlar.

Söz konusu Af Kanunu da, hukuk sistemi içinde ve sistemi hukuka aykırı konuma düşüren düzenlemeleri ortadan kaldıramayan, değiştiremeyen beceriksiz iktidarlar ve kanun yapıcılar tarafından bir çözüm gibi sunuldu ve böylece hukuka aykırı mevzuat da uygulamacıların nezdinde bir nevi meşruiyet kazanmış oldu.

Bu haliyle, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin lehine gibi görünen af düzenlemesi, esasen, ilgililerini/afedilenleri(!), geçmişte suç işlemiş de, bir lütuf gereği affedilmiş konuma düşürmüştür. Halbuki, temel hak ve hürriyetlerinden taviz vermemek gibi şerefli bir görevi ifa eden memurların, bu eylemlerinden dolayı affa değil, mükafata uğramaları gerekirdi. Millettin vekilleri, memurların bu onurlu mücadelesinin karşılığını, affa değil, hakların gasbını öngören düzenlemelerin ortadan kaldırılması ile vermeleri gerekirdi.

Esasen, kamu çalışanları, hukuka bağlılıkları ile ve hukukun mutlak surette adaletin tesisine yöneleceği bilinci içinde, hukuka aykırı işlemlere karşı davalarını sürdürmekte idiler. Şimdi iktidar, onlara kan içmekten daha kötü bir lütuf sunmuş oldu. Bu aşamada memurlara düşen görev, affa uğramış olsalar da, kendilerine uygulanan mevzuatın hukuk dışı sayılmasını tesis eden kararlara ulaşmak olacaktır. Bunun için de açılmış bulunan devalara devam edilme- li, dava açılmamış ise, bundan sonraki uygulamalara ilişkin hukukun üstünlüğünü sağlayacak

---

* AKSİYON Dergisine bilgi olarak verilmiştir.

hukuk mücadelesine devam edilmelidir. Af Kanununun sağladığı tek lûtufl, davalara devam halinde, aleyhe sonuç çıksa dahi aftan yararlanılacağına ilişkin hükümdür.

Ayrıca, mağduriyetini dünyaya anlatmak isteyen mağdurların da, bu haktan yararlanabilmek için, iç hukuk yollarını tüketmeleri gerekmektedir.

Hiçbir bir şekilde suç işlemediklerine inanan, kılık-kıyafet düzenlemelerinin insanlık onuruna bir saldırı olduğuna inananların yapabilecekleri en hayırlı işlerden biri, bu mücadeleyi hukuk zemininde sürdürmektir. Hukuk, adaletin yöneldiği gerçeğe doğru seyreder. Zaman zaman tekere taş konulsa da, bu gerçek değişmez. Önemli olan, gerçeğin savunucusu olmaktır. Haklılığın en iyi anlatılabileceği zemin, kutsal savunma hakkının engellenemediği yargı zemini dir.

Sonuç olarak; temel hak ve hürriyetlerin ortadan kaldırılmasının bir basamağı olarak kabul edilebilecek bir Af Kanununun, yararlı hükümlerinden yararlanmak, hukuka aykırı ve memur aleyhine sonuç doğuracak hükümlerine karşı hukuk yolunu işletmek, söz konusu Af Kanununun bir hükmü olmakla birlikte, bir insani görev olmaktadır.

Onurlu bir yaşam tarzını alfabe ile birlikte öğrencilerinin kalbine ve beynine bir iman düsturu olarak nakşeden öğretmenlerimizin, bizzat kendi geçmişlerine ve onurlarına yapılmış böyle bir haksızlığa, idari yargılamalarının devamını sağlayarak verecekleri cevap; gerçekten de, onurlu yaşamının susuzluğunu çekenlere bir yudum su, hukuksuzluk çölünde affı bir vaha gibi görenlere, gerçek hukuk mücadelesinin varacağı neticeyi göstermek olacaktır.

21.09.1999

Av. Muharrem BALCI